

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۱۵ اردیبهشت ماه ۱۳۲۱ هـ

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - بقیه شور دوم لایحه املاک و اگذاری (ماده ۱۴)
- ۳ - مذاکره در گزارش کمیسیون بازرگانی راجع باصلاح قسمتی
- ۴ - موافق و دستور جلسه بعد - ختم جلسه
- از قانون بازرگانی خارجی

مجلس يك ساعت پيش از ظهر بر ریاست آقای حسن اسفندیاری تشکیل گردید

صورت مجلس روز سیزدهم اردیبهشت ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
 صورت مجلس تصویب شد . آقای وزیر پیشه و هنر
وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - (آقای وزیر) بنده
 خواستم استدعا کنم اگر آقایان نمایندگان محترم موافقت
 فرمایند لایحه مربوط به تسهیلات امور بازرگانی که چند
 روز قبل تقدیم کرده بودم و در کمیسیون هم تصویب شده است
 مطرح شود

روحی - اجازه می فرمائید ؟

رئیس - بفرمائید

روحی - بنده از آقای وزیر پیشه و هنر خواهش میکنم

الوار - بنده اجازه خواستم

رئیس - بفرمائید

الوار - در جلسه گذشته از طرف آقای نایب رئیس خبر

(مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

این مذاکرات مشروح پنجاه و یکمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غالبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غالبین با اجازه - آقایان مقدم - طاطبی - گرگانی - شجاع

غالبین بی اجازه - آقایان توابت - صدر - محبط لاریجانی - اکبر - دکتر سنگی - شیرازی - دکتر ادهم - بهستانی - آصف -

مسر و شاهی - سلطانی - صادق وزیر

داده شد که بودجه مجلس جزو دستور امروز است و هر دقیقه که امی شود دستور مجلس را تغییر داد چون قبلاً معین شده است که دستور امروز چیست حالا اگر مطلب دیگری را آقایان پیشنهاد می فرمایند باید پیشنهاد کتبی باشد و مجلس رأی بدهد آقای وزیر پیشه و هنر لایحه بازرگانی را میخوانند آقای روحی لایحه املاک را ولی در دستور بودجه مجلس است حالا مجلس اگر میخواهد دستور را که بودجه مجلس است تغییر بدهد باید پیشنهاد بشود و رأی بگیرد (صحیح است) غرض عرض این است که مجلس دستوری قبلاً مذاکره در بودجه خود مجلس بود.

رئیس - آقای وزیر پیشه و هنر نظر خود جنابعالی در این باب چیست ؟
وزیر پیشه هنر و بازرگانی - بنده در این باب نظری ندارم هر طور نظر مجلس است

نقابت - اجازه می فرمائید عرض کنم ؟
رئیس - بفرمائید

نقابت - درست است دستور مجلس قبلاً معین شده است ولی مجلس در هر موقع میتواند دستور را تغییر بدهد (صحیح است) و بنده تقاضا میکنم لایحه املاک مطرح بشود (صحیح است) اورنگ - ما پیشنهاد دادیم قانون املاک مطرح شود وزیر دادگستری - آقای وزیر پیشه و هنر هم موافقت می فرمایند این لایحه مقدم باشد بعد لایحه امور بازرگانی مطرح شود

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - بسیار خوب
رئیس - پیشنهادی که راجع به دستور رسیده است قرائت میشود :

پیشنهاد می کنیم قانون املاک مطرح شود . اورنگ -
افشار و یک امضای دیگر

رئیس - رأی میگیریم باین پیشنهاد آقایان موافقین بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

[۲ - بقیه شور دوم لایحه املاک و گذاری ماده ۱۴]
رئیس - گزارشی که در کمیسیون دادگستری رسیده

است با اطلاع آقایان برسد :
خبر کمیسیون دادگستری طبق تصویب هیئت دولت تقدیم بمقام ریاست مجلس میشود :

ب - در صورتیکه بهای پرداخته شده بفروشنده ملک خریداری شده بیش از ده هزار ریال نباشد عدم تمکن صاحب ملک هم در نظر هیئت رسیدگی محرز باشد صرف نظر از دعوی غبن و غیره ملک عیناً بدون مطالبه بهای پرداختی بفروشنده یا کسایک متصرف حین اشغال تشخیص کردند رد میشود مشروط بر اینکه ساختمان مهم یا تغییرات اساسی در آن داده نشده باشد که در این صورت تفاوت بهای حقیقی ملک مطابق وضعیت روز انتقال پرداخته خواهد شد - چنانکه یک نفر معاملات متعددی نموده باشد میزان ده هزار ریال در صورتی مناط عمل میباشد که مجموع قیمت های پرداخته شده باو از ده هزار ریال تجاوز نماید و هر گاه صاحبان ملک تمکن تأدیه تا میزان ده هزار ریال را داشته باشد با دریافت بهای پرداخت شده ملک با آنها رد میشود

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - بطوریکه خاطر محترم آقایان مستحض است در نتیجه ارجاع این بند ب کمیسیون دادگستری جلسه خصوصی تشکیل شد و مذاکرات مفصلی شد و در نتیجه قرار شد راجع بموضوع سه هزار تومان که مورد اختلاف نظر در مجلس بود و بعضی آرا لازم و بعضی غیر لازم میدانستند و می گفتند ضرورت ندارد و هر کس ملکش باید واگذار شود بخودش بول هم داده نشود در نتیجه هیئت دولت که در واقع صلاحیت هم دارند برای تشخیص این کار قرار شد تصمیمی بگیرند و کمیسیون هم نظر بدهد امروز صبح هم بطوریکه آقای مخبر گزارش کمیسیون را بعرض مقام ریاست رساندند کمیسیون دادگستری تشکیل شد و کمیسیون هم با نظر دولت موافقت کرد و بنده عرض این است که چون مجلس کار های لازم تر و ضروری تر هم دارد خوبست آقایان موافقت فرمایند که زود تر این قانون بگذرد و تکلیف همه معلوم شود و ما هم بسایر کار های دیگرمان برحسب همگی هم با هم

توافق نظر داریم . (صحیح است)
رئیس - آقای سزاوار .

سزاوار - بنده خیلی مختصر بک تذکری میخواستم بدهم و راجع باین شرط واگذاری که در بند ب اختصاصی مقرر شده و هزار تومان را دولت بشرط متمکن پیشنهاد کرده است البته موضوع تمکن یا عدم تمکن محتاج برسد کمی است نظر مجلس و نظر دولت که این لایحه را پیشنهاد کردند بمجلس و قانون مخصوصی برای آن آوردند این بود که در جهات رسیدگی تسریع شود و هر چه زودتر این املاک بصاحبانش مسترد شود و رسیدگی را هم خیلی مختصر و ساده گرفتند و حالاً این شرط تمکن را که اینجا گنجانیده ایم این خودش محتاج برسد کمی میشود و خود این موضوع باعث تأخیر در کار و مزاحمت خواهد شد زیرا اگر شرط تمکن شد باید هیئت رسیدگی بکنند به بیند متمکن هست یا نیست مثل اینکه دعوی اعسار و افلاس را رسیدگی میکنند در محاکم و پس از احراز آن وارد اصل موضوع میشوند و تصدیق میفرمایند این با اصل منظور دولت و مجلس تطبیق نمی نماید و اسباب تأخیر کار و زحمت خواهد شد پس بعقیده بنده بهتر است آقایان همینطور موافقت فرمایند اساساً موضوع تمکن دیگر در بین نباشد پس از آنکه مبلغ تنزل کرد و بهزار تومان رسید دیگر اهمیتی ندارد و موضوع تمکن را بردارند از اینجا البته هر فردی که معاملاتش کمتر از هزار تومان است و تا میزان هزار تومان است بدون گرفتن ثمن معامله ملکش را بهش واگذار میکنند و رد میکنند دیگر این قید و شرط که ایجاد زحمت میکنند لازم نیست .

رئیس - آقای دکتر ملک زاده .
دکتر ملک زاده - چون همه ما معتقدیم که این لایحه بزودی بگذرد لازم میدانم توضیحاتی بدهم در نتیجه یک اظهاراتی که در مجلس شد متأسفانه یک عکس العملی پیدا شد که ممکن بود این موضوع بر ضرر مالکین و دولت تمام شود بالاخره مذاکراتی شد و این اختلافات نظر منجر شد باینکه دولت معامله بکنند و در حقیقت این اختیار بدولت داده شد

که نظری در این خصوص اتخاذ کند و ما هم بطور اتفاق آن نظر را قبول می کنیم (صحیح است) البته بروز این اختلاف نظر خوب نبود ولی حالا که باینجا رسید و فعلاً هم دولت نظر خودش را گرفته و تقدیم مجلس شورای ملی نموده است دیگر تصور نمیکنم شایسته باشد زیاد در این قضیه بحث شود (صحیح است) چون بنده میدانم دولت نظری ندارد و تصور میکنم اگر بحث در اطراف این قضیه بشود بطوریکه از وضعیت مجلس اطلاع دارم ممکن است همان عکس العمل پیدا شود و اشکالاتی ایجاد کند و بهتر این است که این ترتیب پیش نیاید (صحیح است) چون بر ضرر مالکین و صاحبان حق تمام خواهد شد این است که تقاضی میکنم آقایان هم موافقت فرمایند قضیه همینطور خاتمه بیابد (صحیح است)
جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

مخبر - اینجا یک اصلاحی از بند ب پیشنهادی باید بشود آنجا که نوشته شده تفاوت بهای حقیقی ملک باید اصلاح شود و نوشته شود تفاوت بهای کنونی ملک یعنی حقیقی به کنونی تبدیل شود .

رئیس - آقایانیکه با کفایت مذاکرات موافقت پذیر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

اورنگ - کسی با کفایت مذاکرات مخالف نبود .
طباطبائی - یکمرتبه دیگر خوانده شود .

(آقای طوسی بشرح سابق قرائت نمودند)
رئیس - موافقین باین بند ب ترتیبی که قرائت و اصلاح شد بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . بند ج مطرح است پیشنهاداتش خوانده میشود .

وزیر دادگستری - اجازه میفرمائید در بند ج هم باید یک اصلاحی بشود آنجا که نوشته شده است چنانچه بهای معامله ملک مورد شکایت بیش از سی هزار ریال باید نوشته شود ده هزار ریال یعنی سی هزار ریال تبدیل شود بنده هزار ریال (صحیح است) .

رئیس - پیشنهادات بند ج خوانده میشود . پیشنهاد آقای ملک مدنی .

پیشنهاد مینمایم در بند ج ماده ۱۴ این جمله حذف شود و یا تغییرات اساسی دیگری داده شود.

ملك مدنی - مسترد میکنم چون نظر بنده این بود که تغییرات اساسی از این ماده حذف شود ولی چون دیدم مجلس با این نظر موافق نیست پس میگیرم.

رئیس - موافقین با بند ج برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. پیشنهادات بند دال خوانده میشود. پیشنهاد آقای ملك مدنی.

پیشنهاد مینمایم در بند دال این جمله حذف شود یا تغییرات اساسی شده.

ملك مدنی - این را هم استرداد میکنم.
مخبر - در بند دال قیمت حقیقی باید تبدیل شود به قیمت کنونی این را هم اصلاح فرمائید.

طوسی - بلی بلی.

رئیس - موافقین با بند دال با اصلاحی که شد برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. پیشنهادات بند ه خوانده میشود. پیشنهاد آقای دهستانی:

پیشنهاد میکنم در قسمت ه آخر سطر سوم بعد از کلمه عوض نوشته شود عوض آن عیناً بدولت بر میگردد.

دهستانی - بنده توضیح زیادی عرض نمیکنم در این قسمت نوشته شود عوض آن بدولت بر میگردد ممکن است عوض پول باشد این است که بنده پیشنهاد کردم عوض یعنی همان ملک که به عوض داده شده و همان عیناً بدولت بر گردد **مخبر** - آقای دهستانی به سوار اول ماده توجه نفرمودند این در صورتی است که در مقابل ملک ملک دیگری داده شده باشد و گفته شده است ملک که داده شده بر میگردد با آن شرایط.

دهستانی - بنده پس میگیرم با این توضیحی که آقای مخبر دادند.

رئیس - آقای اعتبار.

اعتبار - در این قسمت ه آقای وزیر داد گستری توجه فرمائید بعد از این اختیاری که داده شده است اشخاصی که

املاکشان تعویض شده میخواهند املاکشانرا میتوانند وضعیت اول بر گردانند یعنی املاکشانرا بر گردانند و برود سر ملکشان این حق باید طرفینی باشد یعنی اگر دولت هم خواست ملکش را پس بگیرد یعنی يك ملكی داده باشد و واگذار کرده باشد حالا بخواهد بر گرداند او هم باید بتواند و همانطور که عرض کردم بنظر بنده این حق باید طرفینی باشد و برای هر دو طرف محفوظ باشد هم دولت هم مردم.

وزیر داد گستری - بنده از جانب داری که ایشان از دولت فرمودند سپاسگزاری میکنم و متشکرم ولی در این مورد عرض میکنم موضوع مورد توجه دولت واقع شد قبلاً هم در جلسه خصوصی که دیشب راجع باین ماده داشتیم این را اساساً مطالعه کردیم ولی روی هم رفته پس از مذاکرایی که بعمل آمد دیدیم جای این را ندارد که این کار را ما بکنیم برای اینکه اینجا در مورد افراد يك منطقی داشت که ممکن است آن شخص حساب بکند بگوید این تعویض صحیح نبوده یا محل دیگر داشته و چطور بوده و اعتراض بکند و بگوید روی رغبت نبوده و از این صحبتهایی که در اطرافش بعمل میآید این جزئیات ممکن است نسبت باشخاص صدق پیدا کند اما نسبت بدولت صدق پیدا نمیکند چون دولت کارش را فهمیده و سنجیده میکند باین جهت تصور نمیکند جای این باشد که این موضوع طرفینی باشد.

طباطبائی - بنده عرض دارم.

رئیس - فرمائید.

طباطبائی - عرض کنم که این راپرت را کسی از شما اطلاع نداشت در صورتیکه مطابق نظامنامه باید راپرت کمیسیون طبع و ۲۴ ساعت قبل از طرح توزیع شده باشد ولی این راپرت راهیچکس ندیده بود هیچکس هم اطلاع نداشت و مجال هم ندادند که پنج دقیقه لااقل در اطرافش صحبت بشود و عجله هم می فرمایند که بخوانده و ندیده رأی داده شود بنده اجازه که خواستم برای عرض این مطلب بود و راجع فرمایم هم که آقای وزیر داد گستری فرمودند موافقم و این صحیح است معامله که دولت خودش کرده است اجباری

در کار نبوده است که این کار و این معامله را بکنند بنابراین ضرورت ندارد مجلس این پیشنهاد را بکند که قضیه طرفین باشد و بنابراین این حق باید بمردم داده شود.

رئیس - پیشنهاد آقای دهستانی:

در ماده ۱۴ با آخر قسمت ه علاوه میشود: هر گاه شاکی عوض را فروخته و یا معامله دیگری نموده باشد که استرداد عین ملک میسر نشود در این صورت دعوی شاکی ساقط خواهد شد. **دهستانی** - آقای وزیر داد گستری اگر توجه فرمائید مقصود بنده رایك قدری تأمین خواهند فرمود. منظور بنده این است که اگر احیاناً ملكی را عوض ملك دیگری داده باشند و طرف هم عوض را فروخته و یا معامله کرده باشد در این صورت چه حالی پیدا می کند؟ این عوض پول است یا معامله اساساً برمی گردد؟ معامله که اساساً ازین رفته است در هر حال برای توضیح بود و از این نقطه نظر بنده پیشنهاد کردم که آقا توضیح بدهند که در این قبیل موارد چه تصمیمی خواهند گرفت.

مخبر - این جا دو شرط هست یکی اینکه در عوض و معوض ساختمان مهم و تغییرات اساسی نشده باشد و شرط دوم این است که دولت موافقت داشته باشد آنوقت ملك بشاکی مسترد میشود و عوض آن بدولت بر میگردد اگر هم دولت موافقت نداشته باشد تفاوت قیمت هم در بین باشد حکم برد تفاوت قیمت داده خواهد شد حالا می فرمائید اگر شاکی عوض را فروخته چطور میشود. عرض میکنم خوب اگر فروخته که دیگر در اختیارش نیست که بیاورد پس بدهد در تصرف و ملك ثالث هست نه در اختیار او بنابراین این مقدمات را که توجه فرمائید اشکال وارد نیست.

دهستانی - مسترد میکنم.

رئیس - آقای ملك مدنی

ملك مدنی - بنده خواستم تذکر نظامنامه عرض کنم ولی خواستم موقمی که آقایان صحبت می کنند عرض کرده باشم مذاکرات در ماده ۱۴ کافی شده است و پیشنهادات باید قرائت شود در پیشنهادات هم مطابق ماده ۶۳ نظامنامه داخلی مجلس باید صاحب پیشنهاد باختصار توضیح بدهد بعد مخبر

کمیسیون یا یکی از اعضاء کمیسیون جواب بدهد عرض عرض این بود که آقای طوسی این موضوع را یاد آور شود بمقام ریاست که توجه داشته باشند

رئیس - موافقین با قسمت ه ماده ۱۴ برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد و او مطرح است

پیشنهاد آقای معدل قرائت میشود: پیشنهاد میکنم در دنباله قسمت او در ماده ۱۴ جمله زیر اضافه شود و هیئت های رسیدگی مکلفند در ضمن رسیدگی اگر برخورد نمودند که از حقوق اعیانی رعایا چیزی ساقط شده منظور شود

معدل - بنده تصور میکنم وقتی که حقوق مالکین رعایت نشده باشد حقوق رعایا هم که موقع ثبت دادن بطریق اولی رعایت نشده و حالا هم آنچه بحث شده است در این قانون راجع بحقوق مالکین است که تأمین میشود ولی هر گاه علاقه شاه سابق در موقع ثبت املاک اعیانی رعایا را به ثبت نداده باشد و این حق را شناخته باشد ما در اینجا این فرصت را برای رسیدگی هر گاه رعیتی آمد و شکایت کرد و این حق برای او محرز شد این هیئت ها بتوانند این حق رعایا را محفوظ دارند باین جهت در تبصره ۱ این قسمت هم بنده و پیشنهاد دیگری دارم که آرا بموقع خودش تقدیم میکنم

وزیر داد گستری - منظوریکه ما باینده محترم داریم اساساً صحیح است ولیکن در ضمن همین بند منظور شده زیرا که حقوقی که رعایا دارند از دوشق خارج نیست یا حقوقی است که نسبت بملك یا مالکیت است یا حقوقی است که از متفرعات مالکیت است آنچه که راجع بحقوق مالکیت است که بین مالك و رعیت فرقی نیست و هر دو در عرض هم قرار میباشند و میتوانند استفاده کنند و اما آنچه غیر از موضوع مالکیت است یعنی از متفرعات آن است این است که می خواهم (حقوقی که رعایا نسبت باعیان و غیره از سابق در این املاک داشته اند بحال خود محفوظ خواهد بود و رد این املاک بمتصرف آن خللی بحقوق رعایا وارد نمی سازد) در این بند از دو جهت تأمین کرده است هم از لحاظ اینکه اگر

در این تصرفات خللی بهش وارد شده بر میگرد و هم اکن
ملاکین بخواهند سوء استفاده نکنند دیگر نمی توانند
مجلس - با این توضیحاتی که آقای وزیر دادگستری
دادگستری دادند بنده مسترد میکنم

تبصره ۱ خوانده شد : ساختمای روستائی از ساختمانهای
مهم محسوب نمیشود

مخبر - بک اصلاحی است در تبصره ۱ ساختمانهای
روستائی از ساختمانهای مهم محسوب نمیشود و ملک رعایا
شناخته میشود . و آقای وزیر دادگستری هم موافقت کردند
(نمایندگان - بسیار خوب)

پیشنهاد آقای اعتبار : در آخر تبصره ۱ اضافه شود
ساختمانهای روستائی متعلق بروسائیان ساکن آن خواهد بود .

اعتبار - چون در اینجا مقرر شد که ساختمانهای مال
روستائیان است کدام روستائیان ؟ معلوم نیست باین جهت
باید گفت آنکه تویش نشسته و زندگانی میکنند مال خودش
باشد و نظری را که آقا فرمودند این منظور را تأمین نمیکند
باین جهت بنده پیشنهاد کردم که متعلق باشد بروسائیان
که ساکن آن ساختمانهای هستند .

وزیر دادگستری - ساکن اضافه شود عیب ندارد .

رئیس - آقای ملک مدنی .

ملک مدنی - این پیشنهاد اساساً صحیح است ولی یک
اصلاحی لازم دارد ساختمانهایی که شده اعیانش متعلق برعایا
است زمینش متعلق بملک است بایستی حقوق مالکیت هم
رعایت شود باین جهت بنده خواستم توضیح بفرمایند این
قسمت را که این نظر تأمین شود .

وزیر دادگستری - منعی میکنم آقای ملک مدنی هم
سخاوت بخرج بدهند و از این مختصر زمینی که برعایا میرسد
صرف نظر کنند و اگر بنا شد در مقابل این همه اراضی که
بمالکین داده میشود این قسمت را هم بخواهیم در نظر بگیریم
این تولید یک اشکال و اختلافی بین مالک و رعیت میکند و
این دیگر قابل مذاکره نیست باین جهت خواهش میکنم
آقای ملک هم صرف نظر بفرمایند .

پیشنهاد آقای معدل - پیشنهاد میکنم جمله زیر بآخر
تبصره ۱ ماده ۱۴ اضافه شود اعیانی ساختمانهای روستائی
برحسب این قانون متعلق به برزگرانی است که در آنها
سکونت دارند .

وزیر عدلیه - این همان پیشنهادی است که منظور
شده است .

معدل - صحیح است مسترد میکنم .

رئیس - موافقین با قسمت و با تبصره ۱ و ۲ و با این
اصلاحی که شده است برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد .
تبصره پیشنهادی آقای بهبهانی .

تبصره زیر را بعنوان تبصره ۳ ماده ۱۴ پیشنهاد مینمائیم .
تبصره ۳ - پس از صدور حکم در مورد ملک منافع آن
ملک از روز انتقال بدولت متعلق بشاکی خواهد بود .

بهبهانی - شهادت باید تصدیق کرد که مجلس یک
قیافه های مختلفی در باب این قانون املاک نشان داد و بنده
بسهام خودم مناسب مجلس امیدانم که این قدر اختلاف سلیقه
در این باب شده باشد ولی در هر صورت در باب منافع
این املاک پیشنهاداتی شده بود سه هزار تومان و دو هزار
تومان و پنج هزار تومان و در باب منافع املاک مقصوبه هم
اصراری داشتند ولی امیدانم چطور شد که متأسفانه این
پیشنهادات رد شد علی کل حال آن مواعی که آن پیشنهادات
داشته است تصور کنیم در این پیشنهاد بنده نیست برای اینکه
یک ملک از دست صاحبش گرفته شده در یک موقعی بدولت
انتقال داده شده منافع آن هم از توابع ملک است و البته
مطابق قوانین اساسی و قانون مدنی باید هم جزء ملک باشد
این دیگر هیچ مانعی ندارد که از روزی که بنده رفته دعوا
کردم و معلوم شد که ملک مال بنده است و ملک را به بنده
دادند پس این منافع از روز تصرف دولت و انتقال بدولت
باید داده شود و این دیگر محل حرف نیست و تابع ملک
است این است که بنده پیشنهاد کردم که پس از صدور حکم
منافع آن ملک از روز انتقال بدولت مال او باشد حالا بسته
بنظر مجلس است .

مخبر - پیشنهادات دیگری هم که در این زمینه است
خواهش میکنم قرائت بفرمائید چون آنها هم شبیه بهمین
پیشنهاد است .

تبصره ۳ - ماده ۱۴ پیشنهاد میکنم .

هر گاه شاکی در حین شکایت بهای دریافتی خود را نقداً
بصندوق دادگستری بسپارد و پس از ختم رسیدگی حکم
قطعی برصحت شکایت او صادر شود منافع ملک مورد حکم
از تاریخ حکم متعلق به شاکی خواهد بود . (ملک زاده
آملی) .

مخبر - این پیشنهاد راجع بمنافع اصولاً صحیح است
در جلسات سابق هم مذاکره شد آقای وزیر عدلیه هم وعده
دادند که موافقت با این مراتب بفرمایند مذاکره هم شد الا
اینکه پیشنهاد آقای بهبهانی تفاوتی با پیشنهاد آقای ملک
زاده دارد فقط در موضوع پرداخت وجهش دارد گفته میشود
وقتی شکایت کردند و خاتمه هم پیدا کرد حالا شش ماه هشت
ماه هر چه طول کشید و در نتیجه حکم صادر شد که شاکی
ذی حق است باید فلانقدر ملک باو داده شود چون استحقاق
او را یک مرجع رسمی حقوقی تصدیق کرد دولت هم حالا
متصرف است باید هم منافع را جبران کند تفاوت در این است
آن پولی که پیش آن شاکی (محکوم له) باقیمانده باید بدهد
آن پول هم منافی دارد پیشنهاد آقای ملک زاده این است که
این پولی را که این شخص باید پس بدهد و ملکش را بگیرد
این را در حین شکایت بیاورد در صندوق وزارت دادگستری
ودیمه بگذارد وقتی که رسیدگی شد مدارک مستندات دهنده
شده و تشخیص داده شد که این شخص حق دارد پولش را هم قبلاً
برده است بصندوق آوقت ... باز یک اختلاف است و آن این
است که آقا میفرمایند از ۲۵ شهریور و آقای وزیر موافقت
کردند از تاریخ صدور حکم چون صدور حکم یکی از مراحل
تشخیص است و این عمل هم سابقه قضائی دارد که منافع و
خسارات را از تاریخ حکم میگیرند البته بنحو اطلاقی از
تاریخ ۲۵ شهریور که پیشنهاد کرده اند مورد ندارد و با سابقه
قضائی که عرض کردم که از تاریخ صدور حکم باشد بهتر

است و اصولاً مخبر کمیسیون با پیشنهاد آقای ملک زاده
موافقت میکند .

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - آن قسمتی که آقای بهبهانی فرمودند از
نظر دولت بهتر این است که از تاریخ صدور حکم باشد این
صحیح است و بنظر بنده اقرب بصواب است و بنده خواستم
خواهش کنم برای اینکه جمع بین دو نظر هم شده باشد
آقای بهبهانی هم بآن پیشنهاد موافقت بفرمایند که پس از
صدور حکم یعنی وقتی که تشخیص داده شد ملک مال این
شخص است باید بهره مالکانه و اجرت المثل هم باو داده شود
و از همان تاریخ صدور حکم باشد و این منطقی است ضرری
هم بدولت نمی خورد و بلاوجه موجب این میشود که تسریع
در کار بشود و بزودتر حکم داده شود .

بهبهانی - به پیشنهاد بنده رأی بگیرد

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای بهبهانی آقایان
موافقین برخیزند (عده برخاستند) تصویب شد پیشنهاد
جمعی از آقایان

تبصره ذیل را بماده ۱۴ پیشنهاد مینمائیم : از شهریور ماه
۱۳۲۰ تا تاریخ صدور رأی نهائی از هیئت های رسیدگی
هر گونه نقل و انتقال و هر قسم معامله و قرارداد و حق الزحمه
و غیره اعم از رسمی و غیر رسمی بین اشخاص راجع باملاک
مورد این قانون انجام شده باشد از درجه اعتبار ساقط و
هیچگونه اثر قانونی نخواهد داشت و محاکم رسیدگی نخواهند
نمود (به امضاء سی و پنج و شش نفر از آقایان)

رئیس - آقای انوار

انوار - البته وقتی که حکم از هیئت رسیدگی بمنفع شخص
شاکی صادر شد روی آن حکمی که صادر شده منافع و
اجرة المثل را بهش میدهند و این محتاج باین تبصره نبود
یکه آقای بهبهانی پیشنهاد کردند که چه آقای بهبهانی
پیشنهادی که کردند نظرشان این بود که حکم کاشف از
این است که این ملک سابقاً هم مال شاکی بوده پس این
حکم کاشف است نه ناقل اما آمدیم سر این موضوع

املاك این املاك الان مال دولت است و هیچ معامله تصور نمیشود که شده باشند یا بشود آخر آقایان ما قانون داریم مقررات داریم تشریفاتی داریم املاك هست منتقل شده است بدولت و تصور نمیشود هیچ معامله در این جا صدق پیدا کند اگر هم شده باشد غلط است و برخلاف قانون يك املاكی منتقل شده است بدولت و الان دولت صاحب ملك است افرادی هم مدعی هستند که ما مالك و متصرف این املاك بوده ایم مرجع رسیدگی این دعاوی هم محکمه است که بموجب این قانون تشکیل میشود میبایند واقعه دعوی میکنند رسیدگی میشود بعد هر کاری باید بکنند تودیع کند یا هر چیز دیگر مطابق قانون باید بشود و احقاق حق بعمل آید دیگر این حرفها چه نتیجه دارد این کار بی نتیجه است شما مالك معین مدعی هم معین رسیدگی هم میشود خوب اگر يك کاری هم در خارج شده باشد یا کارهایی کرده باشند خوب اهمیت ندارد این کارها دولت هم ترتیب اثر نداده است باین کار این چه است که پیشنهاد کرده اند

وزیر دادگستری - این پیشنهادی که آقایان دادند دولت با آن موافقت میکند ولی بعنوان تبصره نمی چسبند باین ماده خوبست آقایان دیگری هم که پیشنهاد کرده اند موافقت نمایند که این بعنوان ماده الحاقیه بماند برای آخر قانون

طوسی - يك دو تا تبصره دیگر هم رسیده است آنها هم خوانده میشود این را که مال ملك زاده بود قبول کردند که تبصره دیگر هم هست باید خوانده شود.

مخبر - اجازه میفرمائید این پیشنهاد چون قبول شده است رأی ندارد باید بکلیه ماده رأی گرفته شود.

رئیس - قبول گردید.

مخبر - بلی. عرض کنم چون در ماده ۱۴ پیشنهاد تجزیه شده بود شق (و) آخرین شق ماده است لهذا بشق (و) دو تبصره و این تبصره که قبول شده است دعای می کنیم رأی گرفته شود

و بنده عرض کردم حرف صحیحی است ولی دولت اظهار نمود يك محظورات و مشکلاتی ایجاد میکند و پیشنهاد آقای بهبهانی جای گرفته رد شد لهذا اگر موافقت میفرمائید باین شق (و) و سه تبصره رأی بگیری

رئیس - يك پیشنهادی در این زمینه رسیده است فرانت می شود.

پیشنهاد میکنم به تبصره ها جدا جدا رأی گرفته شود اعتبار.

وزیر دادگستری - راجع به بند (و) و دو تبصره آن رأی گرفته شده فقط مانده است تبصره سوم که بآن باید رأی گرفته شود

رئیس - رأی گرفته میشود به تبصره سوم آقایان موافقین بر خیزند (اکثر بر خاستند) تصویب شد. رأی

گرفته میشود بد مجموع ماده ۱۴ آقایان موافقین بر خیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. آقای وزیر پیشه و هنر

۳- مذاکره در گزارش کمیسیون بازرگانی راجع باصلاح قسمتی از قانون بازرگانی خارجی

وزیر پیشه و هنر - آقایان البته خاطر شان مستحضر است که از روزی که بنده این لایحه را تقدیم کرده ام منتظرم که طرح و تصویب شود اگر آقایان اجازه میفرمائید این لایحه مطرح شود - (صحیح است)

رئیس - لایحه اصلاح قسمتی از قانون انحصار تجارت خارجی مطرح است و يك فوریتش تصویب شده گزارش کمیسیون به عرض آقایان میرسد

گزارش از کمیسیون بازرگانی و پیشه و هنر به مجلس شورای ملی

کمیسیون بازرگانی و پیشه و هنر و لایحه شماره ۵۸۰۱ دولت راجع باصلاح قسمتی از قانون انحصار تجارت خارجی را با حضور آقایان وزیر بازرگانی و پیشه و هنر تحت شور و مذاقه قرار داده و پس از مذاکرات و تبادل افکاهی که در اطراف مواد آن به عمل آمد بالاخره با مواد زیر موافقت حاصل شده اینک گزارش آن برای تصویب مجلس تقدیم میشود

رئیس - مذاکره در کلیات است. آقای امیر تیمور امیر تیمور - بنده از این فرصت استفاده میکنم و يك تذکرات مفیدی به عرض میرسانم و تمنی میکنم آقایان و مخصوصاً آقای وزیر پیشه و هنر و آقای وزیر دادگستری هم توجه بفرمایند عرض میکنم چندین سال است معمول و مرسوم است که تریاک را همه ساله در موقع جمع آوری از طرف دولت مأمورینی میروند و جمع آوری میکنند و بيك ترتیب صحیحی پول آن را میدهند و این ترتیب اگر ادامه پیدا میکرد خوب بود اما بطوری که اطلاع پیدا کردم برخی که در نظر گرفته اند کاملاً عادلانه نیست زیرا امسال مخارج جمع آوری تریاک اضافه شده و اگر برخی عادلانه در نظر بگیرند چون عمده که پارسال سه قران اجرت داشته امسال با ۱۲ قران تهیه نمی شود بنظر بنده برفع دولت تمام میشود والا بر ضرر دولت تمام میشود و قاچاق زیاد میشود. بنده مخصوصاً نظر دولت را در این خصوص جلب میکنم که در هر نقطه که میخواهند برخی تعیین کنند تحت نظر استاندار و اشخاص مطلع محلی کمیسیونی تشکیل شود و به بینند چه مقدار برای زارع ضرر نمیکند و آن مقدار را تعیین کنند که اسباب ضرر زارع نشود و اگر اینکار نشود اطمینان داشته باشند که قاچاق تریاک زیاد خواهد شد و بیشتر بضرر مردم و مملکت تمام میشود و بيك قضیه دیگر که از این هم متر است موضوع تعیین نرخ کندم از طرف اداره تثبیت غله است در سال ۱۳۲۰ البته زراعت کندم ما خوب بود ولی آن اندازه که مادچار سختی و مضیقه شدیم نبود که اینقدر دولت و مردم در مضیقه و زحمت افتادند و این بنظر بنده از جهت برخی بود که در اول سال تعیین کردند که از نظر تجارتي با نرخ عادلانه تطبیق نمی کرد بنده پارسال در موقع برداشت محصول اطلاع داشتم که بین رعایای دهات و زارعین کندم سرخرمن پنجاه تومان پنجاه و پنج تومان خرید و فروش میشد و دولت برخی تعیین کرده بود پانزده تومان و این عملی نبود و در نتیجه دولت مجبور شد برای مردمی که دچار سختی و بدبختی شده بود دید از هندوستان و سایر جاها کندم وارد کند بيك قیمت های گزافی و از این

راه خسارات هنگفتی به مملکت وارد شد در صورتی که اگر از روز نولون رخ عادلانه برای گندم در نظر گرفته بود نه زارع و نه دولت دچار اشکال و زحمت بود چون حالا اول کار است بنده استدعا میکنم که این قضیه را مورد توجه قرار بدهند که با حضور استنادها و عده از معتمدین محل و مالکین کمیسیون در سال جاری تشکیل بدهند و نرخ عادلانه برای هر محل در نظر بگیرند و اگر اینکار را نکنند شاهد باشید امسال تشنج ایجاد میشود و بضرر مملکت و کشور خواهد بود و مسئولان هم دولت خواهد بود که از حالا پیش بینی نکرده . بنده امسال در بهمن ماه خدمت آقای وزیر پیشه و هنر و آقای وزیر کشاورزی و هم چنین به آقای وزیر دارائی این موضوع را تذکر دادم و همه هم تصدیق کردند و متأسفانه هیچ اقدامی نکردند . یکی دیگر از احتیاجات ما قند است که خوشبختانه در گذشته چند کارخانه قند در این مملکت آورده اند گویا این چند کارخانه احتیاجات کشور را تأمین نمیکنند ولی یک مقدار مهمی از آن را میتوانیم از این کارخانه ها بدست بیاوریم و اگر توجه مختصری هم بکنیم ممکن است محصول این کارخانه ها سه برابر شود و اگر سه برابر شود دو برابر خواهد شد ولی چیزی که هست این است که برای چغندر یک نرخی معین کرده اند که از نرخ شبت و اسفناج هم کمتر است و صرف نمیکنند چغندر یکی از زراعت هائی است که باید چند مرتبه آرا و چین کنند و مقدار زیادی آب میبرد و زمین را بیجان میکند و برای زارع ابداً فایده ندارد و عجب در این است که چغندر غیر قند که بگاو و حیوانات دیگر میدهند خرواری پانزده تومان شانزده تومان است آنوقت میآئیم و چغندر قند را شش تومان قیمت برایش معین میکنیم بنظر بنده اگر نرخ چغندر را ده دوازده تومان تعیین میکردند بر مقدار زراعت سه برابر اضافه میشد و لااقل دو نلک احتیاج مملکت از این راه تأمین میشد و متأسفانه باینکه این عرایض بنده را تصدیق کردند يك قدم برداشتند و موقع چغندر کاری فوت شد و يك ضرر هنگفتی بر مملکت وارد کردند و در عمل دیدیم که دست ما بمالک دیگر دراز شد و این بواسطه

لاقیدی و عدم توجه بوده است (اما راجع باین لایحه بنظر بنده بسیار لایحه مفیدی است ولی متأسفانه خیلی دیر شده است تقدیم این لایحه حق این بود لایحه در شش ماه قبل از شهریور ماه تقدیم میشد و حالا کمک مهمی به تجارت مملکت شده بود و حالا هم که بعد از مدتی دولت متوجه این قضیه شده است با ماده ۳ این قانون اثرات این را از بین خواهند برد و باینکه تمام اعضاء کمیسیون بازرگانی از بازرگانان محترم هستند و صاحب تخصص و اطلاع در فن تجارت هستند و تصدیق میکنند عرایض بنده را این قسمتی که باز واردات را موکول بتصدیق صدور کرده اند این صد بیست بر قیمت واردات میافزاید و بضرر کشور تمام میشود این است که بنده معتقدم بجای کلمه دولت میتواند باید نوشته شود دولت مکلف است و در این موضوع پیشنهادی میدهم و استدعا میکنم مخبر محترم کمیسیون بازرگانی که خودشان تخصص در امر تجارت دارند مخصوصاً آقای هژیر هم در این موضوع توجه بفرمایند و این قضیه را قبول بفرمایند و دولت مکلف باشد از وارداتی که مورد احتیاج کشور است تصدیق صدور مطالبه نکنند و حالا که کشور ما احتیاج بکالا های خارجی دارد بدون هیچگونه تضییعی اجازه داده شود و علاوه بر صدی بیست این صدی بیست هر تومانی باید دو قران تصدیق صدور خریداری کنند تومانی ده شاهی بیست تومانی دو قران به مردم خسارت وارد میسازد استدعا میکنم کلمه میتواند را بمکلف است مبدل کنند . دیگر بنده عرضی ندارم و این لایحه خیلی مفید است .

نراقی - پیشنهاد شده است

رئیس - آقای انوار .

انوار - بنده اولاً خیلی عذر میخواهم از آقای امیر تیمور که این کلیاتی که فرمودید خوب همه بجای خودش درست بود ولی مربوط باین لایحه نبود این مطالب اساساً صحیح اما خواستم جریان را عرض کنم . (امیر تیمور - وقت دیگری بود) قبل از دستور یا آخر جلسه ممکن بود . علی ای حال تذکر دوستانه بود (امیر تیمور - بنده خودم تصدیق

کردم) اما راجع باین لایحه با آن توجهی که همه ماها در این باب داریم ولی عبارتها بطور اجمال و ابهام است مخصوصاً ما همینطور صحبت کردیم که این قبیل لوایح که سابق ... امیر تیمور - عده برای مذاکره کافی نیست آقای انوار - بسیار خوب ولی این جواب بنده امیشود (خنده حضار) .

(پس از چند دقیقه عده کافی شد)

رئیس - بفرمائید .

انوار - این است که بنده خواستم عرض کنم که آقایان تجار و وزرائی که در این مدت آمدند و رفتند همیشه صحبت میکردند میگفتند چند چیز را ما توجه داریم که دولت این مطالب را آسان کند یکی اینکه این بازرگانی ما و تجارت ما از يك مضیقه ها و يك زنجیرهای سختی که در این تجارت ما انداخته شده بود هم نسبت بواردات و هم صادرات این قیدها برداشته شود این تجارت که الان هست هزار قید قانونی باو گذاشته شده است برداشته شود مثلاً تصدیق صدور و جواز ورود و اینها از بین برود چرا برای اینکه وقتی تجارت آزاد شد هم نسبت بصادرات هم نسبت بواردات شما خیال میکنید ضرر بدولت وارد میشود نه وارد نمی شود بواسطه اینکه تاجر نفع خودش را می بیند . وقتی که نفع خودش را ببیند افراد مملکت صاحب پول میشوند افراد که صاحب پول شدند مملکت صاحب چیز است اینک ما بیائیم محدود کنیم يك انحصارهایی بدهیم يك کسیرا خیلی بدهیم يك کسیرا بکلی از بین ببریم این نمیشود اینجا آقای امیر تیمور تذکر دادند بنده هم عرض میکنم اینجا تصدیق صدور را در يك عبارتی گنجانیده اند که این وقتی دست ما مورین اجرا میآید این ما مورین اسباب زحمت خواهند شد و هیچکس قانون را ترتیب اثر نمیدهد ثانیاً باندازه ای شما وزراء در تعقیب تصویب نامه هائی که میدهید موافق با قانون است یا مخالف با قانون است این قانون را خورد میکنند و پایش را میشکنند قانون هم گذرانیدیم که تصویب نامه داده نشود مگر در حدود قانون از آن گذشته متحد المال حالا

بخشنامه شده است بخشنامه منتشر کرده اند حالا هم اختیارانی در دستمان هست مطالب را بنده عرض می کنم که تصدیق صدور را بردارید و مسئله پروانه صدور را روشن کنید یا توضیح داده شود والا اساساً این قانون خیلی خوب است و حقیقتاً من عقیده باین وزیر دارم که توجه بقانون دارد و حالا خواستم این موضوع را تذکر بدهم که آن را اصلاح کنند نظر بنده این بود و آقای امیر تیمور هم نظرشان این بود .

وزیر پیشه و هنر و بازرگانی - بنده خواستم بطور مختصر شأن نزول این لایحه را در حضور آقایان عرض کنم البته در يك لایحه تمام قیود اقتصادی را که امیشود برداشت شاید صلاح هم نباشد البته يك روزهایی از لحاظ باصطلاح حمایت از صنایع داخلی و از لحاظ امور خاص اقتصادی يك قیودی برقرار کردند ولی اینها را بایستی مطالعه کرد و هر کدامش را بتناسب وقت برداشت و اصلاح کرد و تغییر داد و در هر صورت بنده تصور میکنم نه صلاح باشد و نه آقایان این عقیده را داشته باشند که یکمرتبه تمام قیود برداشته شود این تولید هر ج و مرج خواهد کرد . يك مطلب دیگر اینجا هست هر چند آقای امیر تیمور فرمودند از موقع خواستند استفاده کنند ولی مختصراً خواستم حضورشان عرض کنم که امسال هم نسبت بچغندر و تریاك هم پارسال نسبت بگندم تصمیمی راجع با افزایش قیمت گرفته شده بود قیمت گندمی که بایستی امسال خریداری شود پارسال بالا برده بودند البته مقصودشان محصول امسال بود شاید دو برابر و شاید هم بیشتر شده بود چغندر از سی ریال امسال در شصت ریال و هفتاد ریال در حوالی طهران خریدیده میشود تریاك هم هفتاد ریال اضافه شده است بهر من ولی يك نکته را هم ملاحظه فرمائید يك مطلب این است که البته هر چه بیشتر بخرند امید هست که بیشتر هم بکارند ولی تا کجا اگر دولت بگوید گندم صد و پنجاه ریال این اطلاعاتی که خدمت آقایان میرسد و میگویند سیصد ریال در سیصد ریال معامله میشود اینقدر تفاوت هست بمحض اینکه دولت گفت سیصد ریال باز شصت ریال و بالاتر

میرود و همین تفاوت باقی میماند و این نهایت ندارد هر چند این آقایان بیشتر بالا میبرند که نمیشود بالا برد این را آخر باید مصرف کنند چه در امسال و چه در سنوات گذشته که آنچه میخریدند و می دادند برای مصرف داخلی است و آنچه در گذشته میخریدند يك قسمت هم برای مصرف صادرات بخارچه بود بهر حال باید يك توازن داشته باشد که هم در بازار بین المملی مصرف کنند و هم توازن داشته باشد مثلاً چغندر را آنقدر بالا ببریم که قند را صد ریال بخرند باید يك طوری بشود که مردم بتوانند استفاده کنند يك طرفی نمیشود (امیر تیمور قند را الآن منی هشت تومان مردم در بازار میخرند) این نکته را در نظر بگیرید. بایستی از يك جائی پول داد بآن تولید کننده چغندر و تریاک و گندم بعد گرفت و ایبار کرد و پولش را جمع کرد گذاشت کنار و قتیکه صحبت میزان عوائد مملکت باشد البته بایستی آقایان اجازه بفرمایند يك مبلغی بیش از آنچه در بودجه منظور شده بود اینها را از يك راهی فرض بفرمائید اضافه مالیات تأمین بفرمایند يك محلی باید پیدا کرد که يك وجهی در دسترس دولت باشد که بتواند آنها را بخرد بودجه ای که آقایان تصویب فرمودید عوائد که انتظار می رود از سال گذشته بیشتر باشد بنابراین اگر اعلان ازدیاد شود و دولت پول نداشته باشد بنده خیال نمیکنم حضرت تعالی موافق باشید که مردم را وعده بدهند باید پول داد. تمام این مراحل را بایستی مطالعه کرد و تصمیمی گرفت البته فرمایش حضرت عالی اصلاً بجای خودش صحیح است و تا بحال هم تصمیم برای افزایش گرفته شده و بعد هم نظر جناب عالی یاد آوری خواهد شد مناسب هم هست البته اینکه میفرمائید دولت مطالعه میکند اگر وسیله داشته باشد و بتواند چه بهتر از این (و اما در باب پروانه ورود و تصدیق صدور که فرمودید در دو ماده اول يك تسهیلاتی قائل شدیم برای واردات که البته هیچ مناسبت اشکالی از حیث گواهی نامه صدور و موافقت نامه پروانه ورود ندارد صدور از ماده اول این بوده است که سهمیه همینقدر که اعلان شد اشخاص بدون اینکه الزامی داشته باشند صد پانزده بعنوان تصدیق صدور بیایند بدهند وسیله پیدا کنند که

تفاوتهایی که حاصل میشود این را نسبت به جنس محسوب بفرمائید نه اینکه تصور بفرمایند در میان مردم يك مبلغ معینی تثبیت شده و حالا هم هر مقدار که تخفیف ما قائل میشویم موافقت نداشته باشند جنس را بهمان مقدار باین بیاورند و امیدوارم آقایان بجای این موضوع هم توجه بفرمایند و در قیمت جنس هم تخفیفی قائل شویم این را لطف کنند و در نظر بگیرند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

جمعی دیگر - ختم جلسه

طوسی - در این کمال علاقه که بگذشتن این لایحه

هست متأسفانه می بینم نمیتوانیم رأی بگیریم وعده کسر شده است و بقدر کافی برای رأی نیست و پیشنهاد ختم جلسه هم شده است بنا بر این اگر موافقت بفرمائید در اول جلسه آتی این مسئله تمام شود.

نمایندگان - صحیح است.

۳ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس جلسه آینده روز پنجشنبه هفدهم اردیبهشت ماه

سه ساعت پیش از ظهر دستور لوابیح موجوده

(مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری